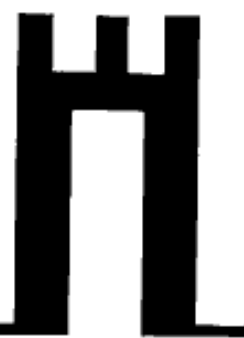

hláska

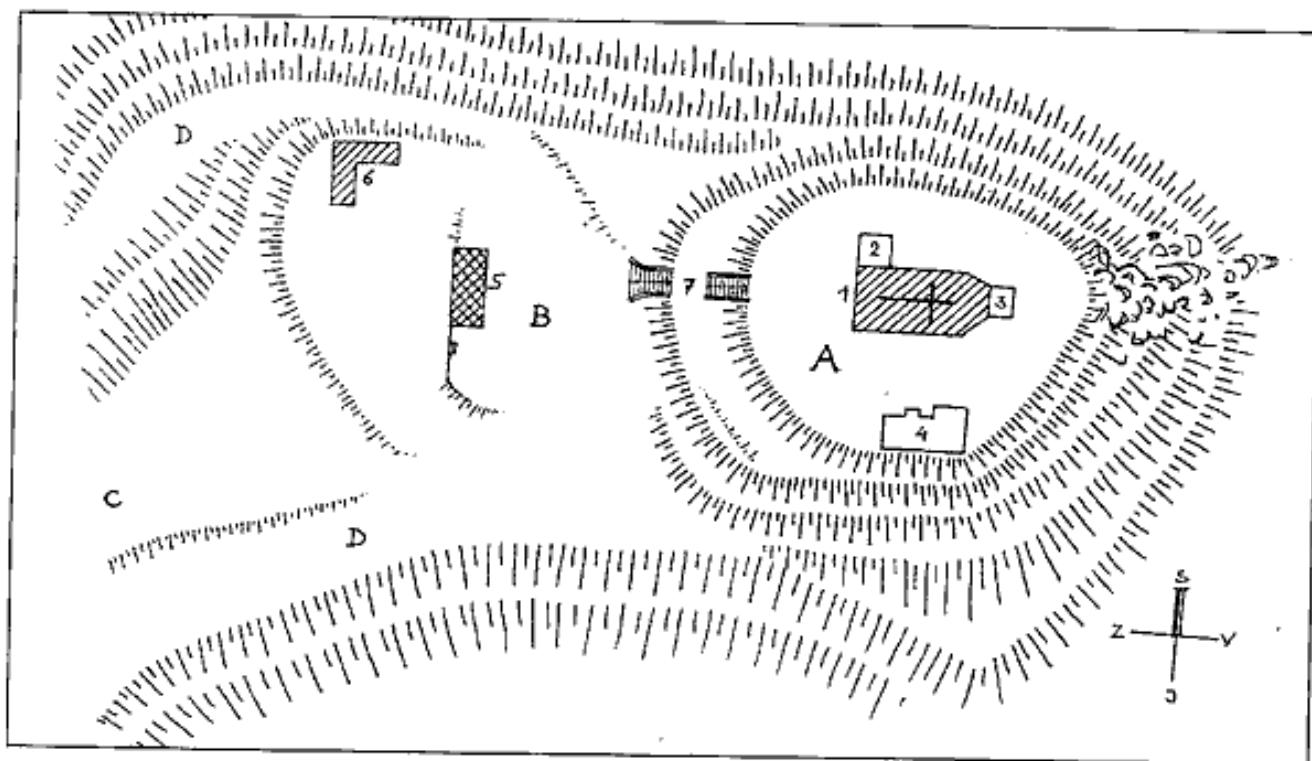
ročník VII, 1996, č.2

Křížový vrch (Vrabina)

Z lesů jižně od Chotěšova (okr. Plzeň-jih) se zdvihá do nadmořské výšky 487 metrů nápadný kopec, zvaný dnes Křížový vrch, původně Vrabina. V r. 1238 potvrdil panovník dohodu na odkoupení vesnic Turova, obou Čemotínů a Vrabiny s lesy a jejich příslušenstvím mezi chotěšovským klášteřem a mělnickým proboštem Otou. Vlastní kupní smlouva byla však uzavřena až r. 1243, kdy probošt Ota a kapitula mělnického kostela prodala vsi a horu Vrabinu, jmenovitě Čemotín, Turov a druhý Čemotín, klášteři v Chotěšově za 300 hřiven stříbra, přičemž svědčilo množství okolní šlechty. Roku 1247 potvrdila prodej tří vesnic: Čemotína, druhého Čemotína a Turova, s lesem Vrabinou, ještě královna Kunhuta.

Podle první zprávy by se mohlo zdát, že Vrabina byla vesnicí; ovšem další uvedené zprávy to vylučují. Vrabina je vzdálena od Chotěšova asi 3,5 km, od obou Čemotínů (které splynuly) asi 2 km na západ. Ves Turov zanikla a podle pomístního jména "Tuřany" je kladena k Soběkurům, ležícím 5 km jižně od Vrabiny. Mohla však ležet někde blíže a tvořit tak s Čemotínou a s horou a lesem Vrabinou jakýsi újezd, který se neznámo jak dostal vzdálenému kostelu v Mělníku na soutoku Labe a Vltavy.

Chotěšovskému klášteři pak Vrabina patřila dlouhá staletí. Stával tu kříž, o jehož uctívání se dochovala první zpráva od chotěšovského probošta Bandhauera (1639 -

Obr. 1 - Náčrt situace vrcholu Křížového vrchu. A - uměle srovnaná vrcholová plošina, B - plošina pod vrcholem, C - šije s přístupovými cestami (D). 1 - kostel, 2 - věž, 3 - sakristie, 4 - bývalý hostinec, 5 - budova správce (stará hájovna? poustevna?), 6 - hospodářské objekty, 7 - schodiště. Šrafované objekty z 2. pol. 19. stol., křížkované pozdně barokní, bílé z konce 19. a z 20. století.

1657). V r. 1739 tu dal lesní na Vrabíně Jan Václav Eberle postavit velký kříž. Nastal příliv zbožných poutníků. Za válek o rakouské dědictví učinil probošt Schmidl slib, že zůstane-li klášter ušetřen, vybuduje na Vrabíně kostel. Stalo se a v letech 1747 - 1756 dal klášter na vrcholu Vrabiny vystavět poutní kostel sv. Kříže (odtud Kreuzberg, Křížový vrch). Při kopání základů byly učiněny tak významné nálezy, že byly zaznamenány. Přišlo se na staré základy zdíva (snad 27 x 18 m), kamenné prahy, klenbové cihly, klíč, podkovu, kopí, vykopána byla i mosazná dýka oboustranně broušená, trámy a lidské kosti. Protože nebylo žádné zmínky o nějaké stavbě na Vrabíně, usuzovalo se, že nálezy pocházejí z pohanské doby. Na pravěk by ukazoval nálezy mosazné, tedy bronzové dýky. Ovšem zdi, kamenné prahy, klenbové cihly a klíč bychom spíše očekávali na středověkém hradu. V úvahu by mohl připadat snad i starodávný kostel (kosti, klenbové cihly), o němž se nedochovala tradice ani klášterní záznamy. Avšak A. Sedláček ve svém Slovníku (str. 284) označil Vrabinu za horu, na níž byly r. 1755 nalezeny zbytky hradu. Dříve byla zaznamenána pověst, že v rozpadlém hradě na Vrabíně sídlily tři bílé panny, jiná pověst praví, že z hradů Radyně, Litic a Vrabiny si šlechtici dávali znamení pochodařmi... Lze se tedy domnívat, že na Vrabíně bylo snad pravěké, určitě však středověké osídlení. Kdy ale mohl vzniknout případný středověký hrad? Kdyby byl centrem zmíněného újezdu, který se nějakým způsobem dostal mělnické kapitule, byl by to jeden z nejstarších českých kamenných hradů. Že by hrad vystavěl později chotěšovský klášter je velmi nepravděpodobné. Kláštery sice v předhusitské době hrady vlastnily, ale není nám známo, že by byly také jejich stavebníky.

Kostel sv. Kříže na Vrabíně se stal poutním místem, přicházela procesí až z Bavor. Po stranách schodiště k němu bylo umístěno 12 pozlacených soch andělů. Jeho sláva však netrvala dlouho; byl při josefských reformách zrušen a v r. 1802 zbořen až na jeden pilíř, vysoký asi 9 metrů. Schodiště převezeno do zámku v Dolní Lukavici, oltáře do Úherce, varhany do Kladrub, posvátný kříž a ostatky do Dobřan, později do Stodu. Přesto lid z okolí dále chodil na Vrabinu k nově postavenému kříži a zbylý sloup byl zdoben květinami. K roku 1838 je na vrchu Vrabíně připomínána stejnojmenná hájovna a v letech 1859 - 1862 tu byl postaven nový poutní kostelík s hostincem (podoba staré svatyně je schématicky zobrazena na stropě pod kruchtou). Při tom vzal zřejmě za své poslední zbytek staré svatyně, vysoký pilíř či sloup. Na počátku tohoto století byly při cestě k vrcholu postaveny sochy v životní velikosti, znázorňující křížovou cestu. Ke kostelu r. 1927 přistavěna sakristie a r. 1931 věž s vyhlídkou. Za naší éry vrch Vrabinu se zmíněnými budovami obsadila armáda, která se odtud stáhla až na jaře r. 1995. Teprve potom bylo možné prozkoumat tuto bájnou hradní lokalitu.

Při návštěvě Vrabiny v květnu 1995 však bylo konstatováno, že metodou povrchového průzkumu nezjistíme nic více, než určitou terénní pravděpodobnost možné existence hradu. Výstavba poutního místa v 19. století totiž zlikvidovala všechny případné viditelné zbytky, které nezanikly už při první stavbě kostela sv. Kříže, kdy

Obr. 2 - Průčelí kostela na Vrabíně (Křížovém vrchu).

byl vrchol kopce uměle srovnán. Místo samo je však natolik příhodné, že by s trochou nadsázky řečeno byla škoda, kdyby zde hrad nikdy nestál. Pobyt socialistického vojska pak místo příliš nezměnil, kromě tradiční de-

Obr. 3 - Malba pod kruchtou kostela zachycující podobu uctívaného kříže a starého poutního kostela k roku 1790.

vastace prostého kostela a dvou domů v okolí. Výše položený dům při kostele býval sakristií a zázemím při poutích (hostinec) a pochází z konce 19. století. Zajímavější zjištění přinesl průzkum níže položeného domu. Klenby sklepa, schodiště a dispozice dokládají jeho původ v době barokní (stará hájovna?). Poblíž tohoto domu je i studna, těžko ovšem říci, jakého stáří.

Vlastní terén je pro stavbu opevněného sídla velmi příhodný. Křížový vrch je výraznou dominantou plně ovládající široké okolí. Kromě přístupové šije spojující vrch se sousedním, západně umístěným vrcholem (nyní nesoucím jméno Vrabina), jsou svahy velmi strmé a na východě zaplněné sutí a balvany. Vrcholová plošina je kompletně srovnána pro stavbu kostela a svah k předpolí kaskádovitě upraven pro monumentální schodiště. Vrchol byl původně nepochybně vyšší a skalnatý, dnes skála vystupuje na povrch pouze na východ od kostela na hraně svahu. Pouze na jihu je v terénu patrné několik zlomů a táhlá prohlubeň, které nemusí souviset s mladšími úpravami. Pokud zde hrad skutečně existoval, mohl zabírat nejen vlastní vrchol, dnes zastavěný kostelem a přilehlým domem, ale i prostor spodní plošiny, v jejímž

středu stojí zmíněná v jádru barokní budova se studnou a několik vojenských a hospodářských staveb. Tato plošina by mohla být od přístupové šije oddělena dalším příkopem, dnes zcela zaniklým.

Další informace může kromě archivního studia přinést detailnější průzkum a především archeologická sondáž, která by snad zjistila materiál, potřebný k určení časového úseku nebo úseků, v nichž byla tato navýsost zajímavá lokalita osídlena.

Použité prameny a literatura: Erben, K. J. (editor) 1855: *Regesta diplomatica nec non epistolaria Bohemiae et Moraviae I.* Pragae; Hataj, V. 1927: *Chotěšov I.* Plzeň; Hataj, V. 1929: *Vrabina.* Plzeňsko XI, s. 63 - 66. Plzeň; Kamper, J. - Wirth, Z. 1908: *Soupis památek historických a uměleckých v politickém okrese Stříbrském.* Praha; Profous, A. - Svoboda, J. 1957: *Místní jména v Čechách IV.* Praha; Sedláček, A. 1908: *Místopisný slovník historický Království českého.* Praha; Tyr, V. 1929: *Stříbrsko.* Plzeň; Wolf, W. 1994: *Vrabina - Křížový vrch.* Plzeňsko XXI/2, s. 7 - 8. Plzeň.

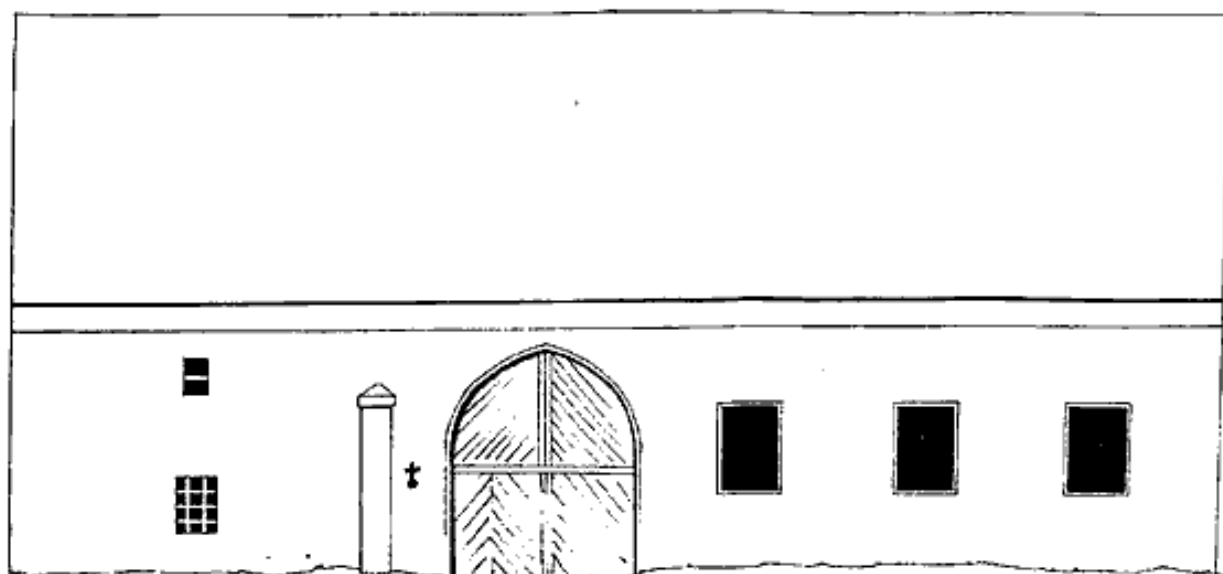
T. Karel - P. Rožmberský

Fortifikace v Městě Touškově III.

V minulých číslech *Hlásky* se již psalo o existenci opevněného kostela v Městě Touškově (o. Plzeň - sever) a v posledním příspěvku na toto téma byla zmíněna existence dalších "pevných míst" v tomto městečku. Záměrem tohoto příspěvku je poskytnutí základních informací o těchto stavbách.

Památkový význam Touškova spočívá především v dobře čitelné struktuře pozdně středověké zástavby, která je v prostředí soudobého českého agrárního městečka dosti vyjimečná. Téměř dvě desítky více či méně dochovaných městských domů s goticko - renesančními jádry představují cenný soubor informací k podobě ma-

loměstského domu pozdního středověku. Všechny domy jsou na širokých parcelách (cca 15 - 22 m), s většinou středním průjezdem či průjezdní sítí. Z hlediska výzkumu panských sídel je Touškov pozoruhodný usazováním šlechticů během 16. a 17. století. Domy s pozemky si zde koupil známý humanista Kryštof Harant z Polžic a Bezdruzic, kromě panského domu Markvartů z Hrádku jsou zde ve zmíněném období dále doloženi Jetřich Měsíček z Výškova, Zikmund Chotek z Chockova, Podmokelští z Prostiboře, Bohušové z Otěšic, Černín z Chudenic, Gottfrýd z Žebnice, Točnick z Křimic, Úlický z Plešnic, Broum z Mífetic, Doupovec z Doupova, Globnar

Obr. 1 - čelní pohled na čp. 52 se střílnou vedle vjezdu

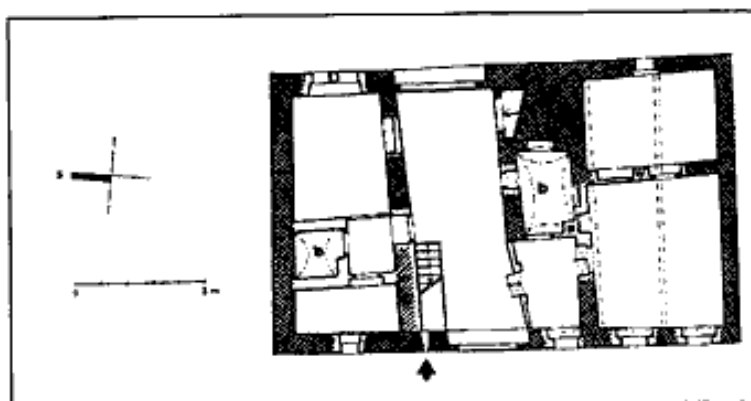
z Globna, Chlumčanský z Přestavlk, Moser z Moseru, Pernklo z Šenrajtu, de Rosse, z Řičan, Srnovec z Varvažova, Štampach z Štampachu, Jan Poněmický a někteří další. Majitelé domů se často střídali, přesto je takováto koncentrace šlechty jevem neobvyklým a nepochybně se odrazila nejen v hospodářském, ale i ve stavebním vývoji městečka. Detailní určení vlastnictví jednotlivých domů na základě dochovaných městských knih nebylo zatím pro značnou náročnost provedeno.

Možným dokladem vlivu na stavební podobu domů šlechty jsou funkční fortifikační prvky z 16. století. Fortifikační prvky, spočívající v nálezích střílen, byly zjištěny stavebně historickým průzkumem u domů čp. 52 a 44. Dům čp. 52 je, respektive byl do své demolice před několika lety, typickým reprezentantem středověké touškovské zástavby. Zachováno zůstalo pouze jeho průčelí, které tvoří svoji rozdílnou podlažností polovin domu základní charakteristický prvek vlastní celé staré touškovské zástavbě. Průčelí je pětiosé, dvoupodlažní špýchar se projevuje dvěma malými mírně obdélnými okénky pod sebou v levé krajní ose. Druhou osu zleva tvoří výrazný vjezdový portál, mírně zahrocený, sestavený z pískovcových kvádrů na čelní straně okosených. Spodní částí okosení portálu jsou značně zvětřalé a proto lze původně pravouhlé zakončení okosené hrany spíše odhadovat.

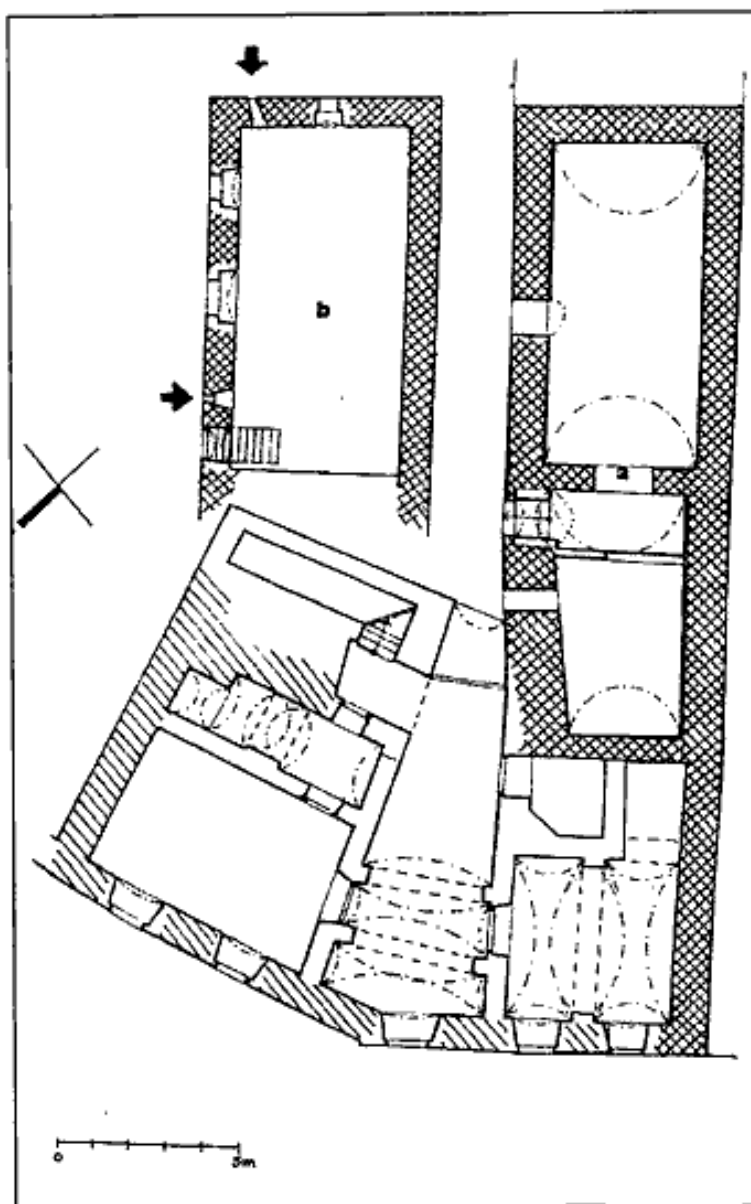
Nalevo mezi portálem a přizděným pilířkem vjezdu na sousední dvůr byla po odstranění omítky při opravě průčelí r. 1994 nalezena křížová střílna vytesaná z obdélné pískovcové desky o rozměrech 35 x 58 cm. Způsob jejího vsazení do zdiva koresponduje s vjezdovým portálem a lze jej proto označit za původní. Zbývající tři osy v pravé části průčelí byly tvořeny novodobými obdélnými okny. Na bocích střílnového otvoru a horních částech portálu se dochovaly zbytky mnohonásobného bílého oličení vápnem. Toto jsou jediné sledovatelné pozůstatky původní úpravy povrchů. Klasicistní úprava interiéru překryla vnitřní špaletu křížové střílny, která posloužila jako kapsa pro zavázání jinak pouze na spáru přistavěného zdiva. Vjezdový portál je z vnitřní strany opatřen pravouhlými špaletami a shora překryt trémovým překladem, do něhož jsou zadlabány točnice vrat. Obdobně byl původně řešen i portál do dvora, jak dokládaly dochované pískovcové stojiny. Specifické je použití křížové střílny v poloze kontrolující vjezd. Její praktická funkce zřejmě v daném případě převažuje nad renesanční oblibou zdobných fortifikačních prvků v architektuře.

Nejpozoruhodnějším dokladem je situace v čp. 44. Uliční trakt domu je snad kromě části obvodových zdí klasicistní novostavbou, jižní dvorní křídlo je pozdně gotické s valeně klenu-tým dvouprostorovým suterénem, přístupným ze

dvora hrotitým neokoseným portálem. Horní podlaží, sloužící z poloviny jako dvoupodlažní špýchar, je druhotným otvorem přístupné ze dvora po vnitřním schodiš-

Obr. 2 - půdorys čp. 52, šipkou označena střílna

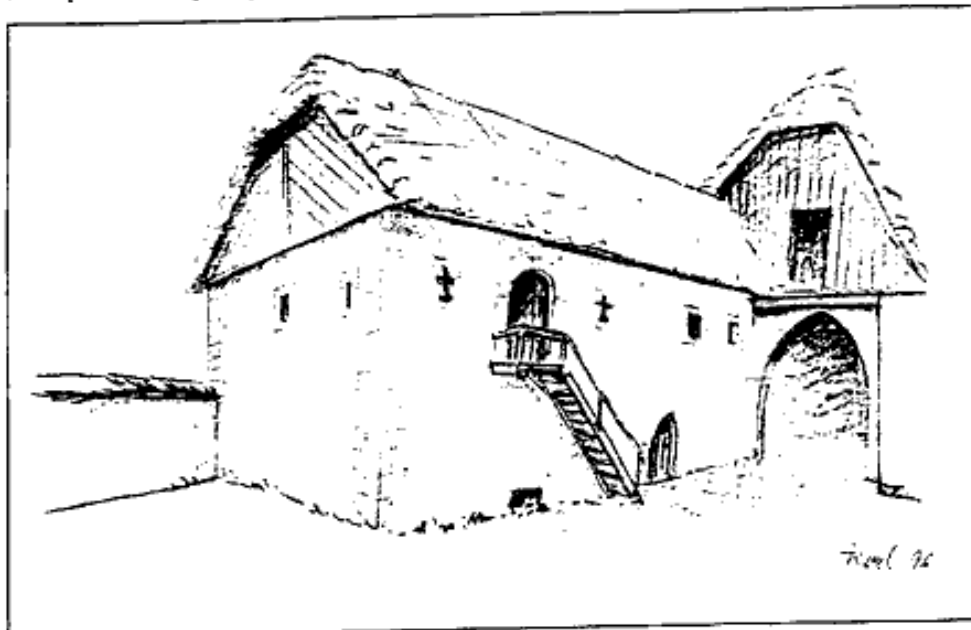

Obr. 3 - půdorys čp. 44, "b" označen půdorys patra špýcharu, šipkami označeny střílny

ti. Původní princip vstupu do patra se podařil zjistit v nedávné době. Ve středu dvorní stěny v patře pod novodobou omítkou byl zjištěn druhotně zazděný původní vstup s okoseným pískovcovým ostěním s pravouhlym zakončením šikmého náběžního štítku. V zazdínce byl ponechán otvor pro mladší okénko. Do patra se tedy vstupovalo z dvorní pavlače nebo z vnějšího lehkého žebříkového schodiště. Dalšími pozoruhodnými prvky tohoto podlaží jsou dvě původní střílny. Jedna je umístěna ve štítové stěně obrácené na humna a vedena šikmo zdi směrem k zadnímu přístupu do dvora. Druhá střílna je křížová, vytesaná z jednoho bloku pískovce a je umístěna v pravé části dvorní stěny. Svým ztvárněním se shoduje s popsanou střílnou při vjezdu v čp. 52. Můžeme předpokládat, že vzhledem k patrné osobnosti původní fasády byla podobná klíčová střílna i v její levé části a zanikla v souvislosti s rozšířením otvoru pro ležaté mladší okénko. Stavba je ojedinělým a výmluvným dokladem fortifikačního charakteru těchto přirozeně pevných objektů, umocněným použitím vyspělými prvky aktivní obrany v prostředí neopevněného městečka v 16. století.

V souvislosti s obrannými funkcemi domů je nutno se ještě zmínit o samostatně stojícím přizemním hospo-

darskem objektu ve dvore čp. 22. Objekt je dvoupodlažová dispozice, podsklepený valenou klenbou. Vstup do sklepa, opatřený okoseným polokruhovým portálem, je dnes veden po vnějším schodišti ze dvora, krytém poklopem. Tato úprava je druhotná, schodiště je vloženo do původní podzemní přístupové chodby, vedoucí ze sklepu pod domem. Toto řešení snad bylo vedeno snahou o maximální bezpečnost a propojení podzemních prostor.

Obr. 4 - perspektivní rekonstrukce podoby špýcharu u čp. 44 v 16. století.

Kromě zcela atypického přístupu do sklepa stavba připomíná zmenšeninu v okolí hojných renesančních dvouprostorových špýcharů situovaných v hospodářských dvorech při panských sídlech.

T. Karel

Drobnosti, dodatky, opravy, informace, zajímavosti, ohlasy

Manětín a Rabštejn

Muzeum a galerie severního Plzeňska se sídlem v Mariánské Týnici a Městský úřad v Manětíně společně připravují seminář na téma "Městská památková zóna - Manětín a Rabštejn, kulturní památky, umělecké a historické hodnoty". Seminář se uskuteční ve dnech 15. - 17. května 1996 v zámku Manětín. Jedna část (15. květen) bude zaměřena na historii a obnovu nemovitých památek, jednotlivosti i celků (stavebně historické průzkumy, archeologické poznatky, osobnosti stavitelů, osudy majitelů, problémy rekonstrukcí apod.). Druhá část (16. květen) by se měla zabývat problematikou památek movitých (jejich význam, osobnosti autorů a mecenášů, problematika obnovy). Na 17. května (páteční dopoledne) bude připravena podrobná exkurze po obou lokalitách. Je vítán zájem všech badatelů, kteří se danou problematikou lokalit Manětín a Rabštejn zabývají.

Přihlášky a témata referátů zasílejte nejpozději do 15. dubna 1996 na adresu: Muzeum a galerie severního Plzeňska, Mariánská Týnice, 331 41 Kralovice. Rozsah jednotlivých vystoupení včetně případné diskuse by neměl přesahovat 30 minut. K dispozici bude promítací technika pro diapozitivy a možnost prezentace plánů a nákresů. Podrobný program bude

přihlášeným zájemcům zaslán do 30. dubna 1996. Vzhledem k tomu, že seminář začne ve středu 15. května již v raních hodinách, je možné přijet do Manětína již v úterý 14. května odpoledne nebo večer - ubytování bude zajištěno. V přihlášce je nutné oznámit požadavky na ubytování. Organizačním zajištěním semináře je pověřen Mgr. Jiří Fák.

J. Fák

Rytiny uložené v Národní galerii Praha

V Národní galerii je uloženo značné množství rytin zachycujících objekty kastelologického zájmu. V dosti nedokonalé vedené kartotéce (katalogu) Národní galerie se vyskytují v oddělení Topografie a v oddělení Hradů a zámků. Jednotlivé objekty nejsou lokalizovány (ani do okresů), u německých názvů lokalit většinou nejsou uvedeny české ekvivalenty místních jmen nebo jsou chybné (Dallwitz - Dalvice). Snahou tohoto příspěvku je mimo jiné tyto nedostatky odstranit, i když se to vždy nepodařilo.

V následujícím seznamu jsou abecedně řazeny rytiny panských sídel a měst, v nichž se tyto objekty nacházejí, z oddělení Topografie. První část hesla je tvořena jménem lokality a lokalizací do okresů. Druhá část hesla je tvořena jménem ryce (nutné k případnému objednání kopie rytiny), datací (je-li

uvedena v kartotéce), bližším určením znázorněného objektu (je-li uvedeno v kartotéce) a katalogovým číslem.

Bechyně (o. Tábor) - L. J. Masquelier (R 61 925), K. Postl (DR 5683 v.f.). **Bílina** (o. Most) - V. Berger (R 5683 v.f.), R. Funk (R 75 827), J. Shury (DR 5396), J. Riedel (DR 5405), anonym německý 19. stol. (DR 5315), Busse (5401), F. Wolf (Bílina od severu R 5203). **Bítov** (též Vötau, o. Znojmo) - J. Hackenberg (Capelle im schlosse Vötau in Mähren DR 7494). **Boskovice** (o. Blansko) - J. Sands (DR 1028). **Broumov** (o. Náchod) - anonym německý 19. stol. (klášter a město DR 5473). **Bubeneč** (Praha 6) - A. Pucherna (letohrádek DR 49), J. Rattay (letohrádek R 10 007). **Červený Hrádek u Chomutova** (o. Chomutov) - E. Kutschera z Žatce (DR 5015). **Česká Kamenice** (o. Děčín), zámek a město - A. Kunike (R 60 814). **Český Krumlov** (též Krummaw, o. týž) - A. Haun (R 55 513; DR 5576), M. Falta 1819 (R 8018 v.f.), K. Postl (DR 5682 v.f.; R 8724 v.f.; R 2621 v.f.), C. W. Schnitzler (DR 224). **Dalovice** (též Dallwitz, o. Karlovy Vary) - anonym německý 19. stol. (DR 5291). **Děčín** (též Tetschen, o. týž) - Dawson (DR 5327), C. W. Arldt (DR 5409), anonym německý 19. stol. (DR 5461; DR 5548), Karl Heinrich Beichling, 19. stol. (zámecká zahrada R 170 952; pohled na zámek od jihozápadu R 170 954; pohled na zámek od severozápadu R 170 953; partie zámecké zahrady R 2923). **Doksy** (též Hirschberg, o. Česká Lípa) - anonym německý 19. stol. (Der brand von Hirschberg DR 5363). **Dobruvská Hora** (též Schlossberk, o. Teplice) - Václav Alois Berger 19. stol. (Východní strana zřícenin Schlossberku u Teplíc R 182 312; Západní strana Schlossberku u Teplíc R 182 311), V. A. Berger (Jižní strana Schlossberku u Teplíc R 182 393), C. Pluth (Hradiště v Teplicích R 73 047). **Frydlant** (o. Liberec) - anonym německý 19. stol. (DR 5477), Jan Arnold (Stadt R 33 617), C. Pluth (R 73 044). **Gräfenberk** (???) - Josef Rybička (R 75893). **Gräfenburg** (???) - anonym německý 19. stol. (DR 5289). **Hasištejn** (též Hassenstein, o. Chomutov) - E. Kutschera z Žatce (Hrad DR 50 17). **Hostinné** (též Arnau, o. Trutnov) - C. W. Arldt (DR 5414), anonym český 19. stol. (DR 5416). **Hrádek** (???) - V. Berger 1802 (R 37 835). **Cheb** (též Eger, o. týž) - Ed. Gurk (Pohled na město od starého hradu R 8630 v.f.; DR 279), C. Pluth (R 73 038), J. Rybička (R 75 972), Alex Glässer (DR 228), J. Gschihay 1835 (R 42 201), J. Poppel (DR 5388; R 7349), Seb. Furck (R 46 785), L. Buquoi (R 46 785), L. E. Buquoi (R 1652), J. Döbler (R 45 129), V. Berger 1800 (R 37 837), anonym německý 19. stol. (DR 3301; Kaple na hradě R 6610 v.f.), Kobrtsch a Gschihay (Kaple na hradě R 56 321). **Chlum** (o. Sokolov) - anonym český 19. stol. (Chlum v Loketském kragi DR 5487). **Chomutov** (též Commotau, okr. týž) - M. Merian (R 62 394), anonym německý 19. stol. (DR 5481), Seb. Furck (R 46 787), F. Woltz (Radnice DR 5348; Radnice R 79 976), E. Kutschera z Žatce (DR 227; DR 5008). **Chyše** (též Chiesch, o. Karlovy Vary) - V. Morstadt 1845 (R 59 230). **Javorník** (též Johannisberg, o. Šumperk) - Řehoř Greger (DR 5512), anonym německý 19. stol. (DR 7238). **Jestřebí** (též Habichstein, o. Česká Lípa) - Frommel a Winkles (DR 5398), Frommel a Winkles 1842 (B 3388). **Jetřichovice** (o. Benešov) - Josef Habel (R 53 590; Zámecká kaple R 9554). **Jezeří** (též Eisenberg, o. Most) - E. Kutschera (R 8887), E. Kutschera z Žatce (DR 5007), A. Mánes (Zámek G 3290). **Jičín** (též Gitschin, o. týž) - Ad. Kunike (Zámek DR 5523). **Jindřichův Hradec** (též Neuhaus, o. týž) - Ed. Kutschera (R 56632), J. Döbler (R 45 117), A. Haun (DR 5575). **Josefov** (o. Náchod) - anonym německý 19. stol. (Paradenplatz der festung DR 5367). **Kadaň** (též Kaaden, o. Chomutov) - Ed. Kutschera (R 56639). **Kamýk** (též Kamaik, o. Litoměřice) - Ad. Kunike (Ansicht von Klein- und Gross Czermosck mit der ruine Kamaik in Böhmen DR 5522). **Karlovy Vary** (o. týž) - německý rytec 1733 (Püdorys a prospekt (R 164 341), C. Pluth (R 68 728), Joh. Poppel (R 68 728), M. Merian (R 65 013), Ch. Daumerlang (R 41 459), Th. Festeraz-

zo (DR 5627; Zámecké lázně DR 5624; K. Vary ze TH knihů DR 5625), Ch. Rosee z Norimberka (DR 5434), J. Berka (DR 105; DR 106), K. Postl (R 8728 v.f.), Ed. Gurck (DR 286), V. Berger (DR 5703 v.f.; Ansichten von Carlsbad DR 98; Album 12 pohledů DR 99), F. X. Sandmann (DR 108), Jos. Koch (R 61 197), K. Postl (DR 5679 v.f.), anonym německý 19. stol. (DR 130; DR 113; DR 1025; Zámecké lázně DR 114). **Karlštejn** (o. Beroun) - Antonín Mánes 19. stol. (R 154 243), Antonín Balzer 18. stol. (R 180 122). **Kláštevec nad Ohří** (též Klösterlc, o. Chomutov) - E. Kutschera z Žatce (DR 5006), H. Eschner (Kláštevec od východu R 64 433). **Kokofín** (o. Mělník) - c. L. Frommel - H. Winklers 1842 (B 3388). **Kolešovice** (o. Rakovník) - Jul. Malowetz (R 61 610). **Königsberg** (???) - F. Albrecht (Das Königliche schloss zu Königsberg R 33 447), Chr. Rosee (R 69 955). **Kopidlno** (o. Jičín) - Fr. Moticzka 1800 (DR 206). **Kosmonosy** (o. Mladá Boleslav) - V. Berger 1805 (DR 1049). **Kostelec nad Orlicí** (o. Rychnov nad Kněžnou) - anonym český 19. stol. (DR 5492). **Kostomiaty pod Milešovkou** (též Kostenblatt, o. Teplice) - Jul. Malowetz (Ansicht des dorfes Kostenblatt vom schlosse aus R 61 602; Mittagansicht des schlosses Kostenblatt samt dorf R 61 604). **Krásný Dvůr** (též Schönhof, o. Louny) - E. Kutschera z Žatce (Wasserfall im parke zu Schönhof DR 5009). **Kroměříž** (o. týž) - Justus V. D. Nypooort (Der fürstl. cremsbierische lust garten R 64 224; R 64 253), A. Haun (R 55 545). **Krupka** (též Graupen, o. Teplice) - E. Höfer z Darmstadtu (DR 5333), Emil Höfer z Darmstadtu (B 3388), C. J. L. Pescheck (Ansicht von Graupen R 72 558). **Kuefstein oder Kopfstein** (???) - G. Bodenehr (DR 1866). **Kuks** (o. Trutnov) - Mich. Rentz (Kuckuser eremitagen R 73 266; Prospect des Heilsamen Kuckus R 73 259; Kuckus baad R 73 258; Kloster oder spithl R 73 255; Kuckuser spithal R 73 254; Das heylsame Kuckus baad R 73 252). **Kutná Hora** (též Kuttenberg, o. týž) - J. Döbler (Die königliche stadt Kuttenberg R 43 131), Jiří Döbler (DR 234), Vincenz Katzler (DR 7328), J. Mrkvička 1823 (Kutná Hora w ohni 9. Mage 1823 R 57 333). **Lešno** (též Lischna, o. Ústí nad Labem) - J. Patočka (DR 5476). **Liberec** (též Reichenberg, o. týž) - A. Haun (R 55 517), J. Döbler (DR 5360), anonym německý 19. stol. (DR 5314; DR 5439), E. Schmidt (DR 5449), Jan Arnold (R 33 613). **Libořice** (též Liboritz, o. Louny) - E. Kutschera z Žatce (DR 5013). **Ličkov** (též Litschau, o. Louny) - E. Kutschera z Žatce (DR 5016). **Litoměřice** (též Leitmeritz, okr. týž) - anonym český 19. stol. (R 63 512; DR 5489), V. Morstadt (R 59 212), Klimsch (DR 5498), Fer. Klimsch (DR 5438), M. Merian (R 65 012), F. K. Wolf (Leitmeritz von der südseite R 5205), anonym německý 19. stol. (DR 5316), anonym německý 19. stol. (Leitmeritz von der West-seite DR 5543 v.f.). **Litomyšl** (též Leitomischl, o. Svitavy) - Gott. Haase söhne (R 55 441), W. Donath (R 45 229). **Lovosice** (též Lobositz, o. Litoměřice) - C. W. Arldt (DR 5382). **Loschwitz** (???) - J. C. L. Pescheck (R 72 551). **Lysá nad Labem** (též Lyssa, o. Nymburk) - Mich. Rentz (Herrschaft Lyssa R 73 264; R 73 263; R 73 261). **Malá Skála** (též Kleinskal, o. Jablonec nad Nisou) - J. Harnisch (Das äussere Pantheon zu Klein-skal DR 5457). **Mělník** (o. týž) - V. Morstadt (R 9652; Mělník w boleslawskem kragi R 59 211), K. Postl (R 2631 v.f.; DR 5680 v.f.; DR 5700 v.f.). **Mladá Boleslav** (též Jungbunzlau, o. týž) - K. Postl (R 2636 v.f.), Casp. Horst (R 49 297), Jiří Döbler (DR 231; R 8451; DR 5612). **Maichovo Hradiště** (též Münchengrätz, o. Mladá Boleslav) - Linder (R 61 212). **Most** (též Brüx, o. týž) - L. Oeder (R 64 274), J. Döbler (R 45 132), E. Kutschera z Žatce (Brüx von der südseite DR 5010), anonym český 19. stol. (R 9014). **Náchod** (o. týž) - anonym český 19. stol. (Zámecký dvůr v Náchodě R 9343), Hänel (R 53 176). **Nelahozeves** (o. Mělník) - A. Fesca (R 46 109). **Nejdek** (též Neudek, o. Karlovy Vary) - J. Schatler (DR 5357). **Neuenburg/Neuschatel** (???) - Frommel a Winkles (R 48 452). **Nové Hradky** (o. České Budějovice) - J. Kotěra (R 8970). **Nové**

Město nad Metují (též Neustadt an der Mettau, o. Náchod) - Ř. Greger (Ansicht der schlosses und der stadt Neustadt an der Mettau in Böhmen R 8914). **Opočno** (o. Rychnov nad Kněžnou) - anonym německý 19. stol. (DR 5287). **Orlík** (o. Písek) - K. Postl (R 2627; R 10 984; R 103 975). **Ostrov nad Ohří** (též Schlackenwerth, o. Karlovy Vary) - M. Merian (Schlaccowertt sambt den lustgarten R 65 015). A. Pucherna (Ansicht des schlosses Sschlackenwerth in Elbogner kreise R 69 031). **Písek** (o. týž) - V. Gottmann (R 52 946), J. Döbler (R 45 114). **Plaňany** (o. Kolin) - Jos. Jelinek (R 57 703). **Ploskovice** (též Ploschowitz, o. Litoměřice) - G. Schröpler (K. K. Lustschloss Ploschowitz DR 503). **Poděbrady** (o. Nymburk) - Ř. Greger (Ansicht der schlosses und der stadt Podiebrad in Böhmen R 8913; DR 5529). **Poim** (???) - Seb. Furck (Poim in Böhmen R 46 786). **Protivín** (o. Písek) - Ř. Greger (Ansicht des schlosses Protiwin am flusse Blanitz in Böhmen R 8912). **Přibram** (o. týž) - Math. Küssel (R 58 117). **Přisečnice** (též Presnitz?, o. Chomutov) - J. Bergler 1812 (Požár města Přisečnice R 95 683 v.f.), Jos. Berger (Die unglückliche bergstadt Presnitz im Saazer kreis R 38 195). **Rabštejn nad Střelou** (též Rabenstein, o. Plzeň-sever) - V. Morstadt 1845 (R 59 231). **Ročov** (o. Louny) - E. Kutschera z Žatce (Kloster Rotschow DR 5018). **Roudnice nad Labem** (též Raudnitz, o. Litoměřice) - Fr. Chalupa (Raudnitz von osten DR 5460), A. Haun (R 55 529), J. Rybička (Zámek Roudnice nad Labem R 75 961), V. Berger (R 2646 v.f.). **Rožmberk** (též Rosenberg, o. Český Krumlov) - A. Haun (DR 5574; R 55 530), K. Postl (R 2626 v.f.). **Rybňany** (též Rybnian, o. Louny) - E. Kutschera z Žatce (DR 5012). **Rychnov nad Kněžnou** (též Reichenau, o. týž) - A. Pucherna 1797 (R 9722). **Sloup** (o. Česká Lipa) - J. Rybička (DR 5455). **Šternberk na Moravě** (též Sternberg, o. Olomouc) - W. Loeillot (DR 5580), A. Kunike (R 60 812), C. L. Frommel - H. Winkles (B 3388). **Tábor** (o. týž) - Seb. Furck (R 46 789), C. Pluth (R 73 037), J. Döbler (DR 5610; R 45 089), K. Postl (DR 5681 v.f.; R 8726 v.f.; R 2638 v.f.), M. Merian (R 65 035), A. Haun (R 55 538), V. Gottmann (R 52 947). **Teplá** (o. Karlovy Vary) - A. Fesca (Chrám kláštera v Teplé DR 5346; DR 5397), J. Rybička (DR 1029). **Teplice** (též Teplitz, o. týž) - Petr Franza (Hochfürstl. Clarisches schloss zu Teplitz R 48 237), C. Pluth (R 73 048), K. Postl (DR 5678 v.f.), J. Poppel (DR 5294), Joh. Poppel (Der schlossplatz in Teplitz DR 5304), J. Döbler (R 45 182), Řeh. Greger (Ansicht des Schlosses und der stadt Teplitz in Böhmen R 53 150), Ed. Gurk (R 53 248), anonym německý 19. stol. (DR 5591; DR 5677; Das theater im schlossgarten zu Teplitz DR 5592), Ludvík Arnošt Buquoi 18. - 19. stol. (R 182 329), Václav Alois Berger 1806 (Zámek R 182 330). **Terezín** (též Theresienstadt, o. Litoměřice) - R. Bürger (DR 5384), F. K. Wolf (Ansicht der festung Theresienstadt von der nordseite R 5210). **Trója** (Praha 7) - Gustav Winzeler (DR 4881), J. Glanz (R 10 008), M. Merian (R 65 079), Anonym český 19. stol. (R 14 124). **Třeboň** (též Wittingau, o. Jindřichův Hradec) - Gott. Haase sohne (R 53 403). **Valdštejn** (o. Semily) - Zd. Braunerová (Most na Vladštejně G 1376 v.f.). **Velké Žernoseky** (též Gross Czernosek, o. Litoměřice) - G. Schröpler (Südöstliche ansicht von Gross Czernosek DR 5504). **Vintřov** (též Winteritz, o. Chomutov) - E. Kutschera z Žatce (Schloss Winteritz DR 5504). **Vlášnice** (též Wlasenitz, o. Pelhřimov) - V. Berger kresleno 1803 (DR 5607). **Vlašim** (též Wlaschim, o. Benešov) - V. Berger vydáno 1805 (Ansicht vom schlosse im Fürstlich Auerspergischen park zu Wlaschim DR 5685; Die therme des Pan im fürstlich Auerspergischen park zu Wlaschim DR 5686; Die Holländische anlage im Fürstlich Auerspergischen park zu Wlaschim DR 5687; Die Türkische moschee im fürstliche Auerspergischen park zu Wlaschim DR 5689), V. Berger vydáno 1802 (Das haus der nacht im fürstlich Auerspergische park zu Wlaschim DR 5688; Das fischerhaus im fürstlich Auerspergischen park zu Wlaschim DR 5684), A. Pucherna vydáno 1802 (Des fürstlich Auerspergischen park zu

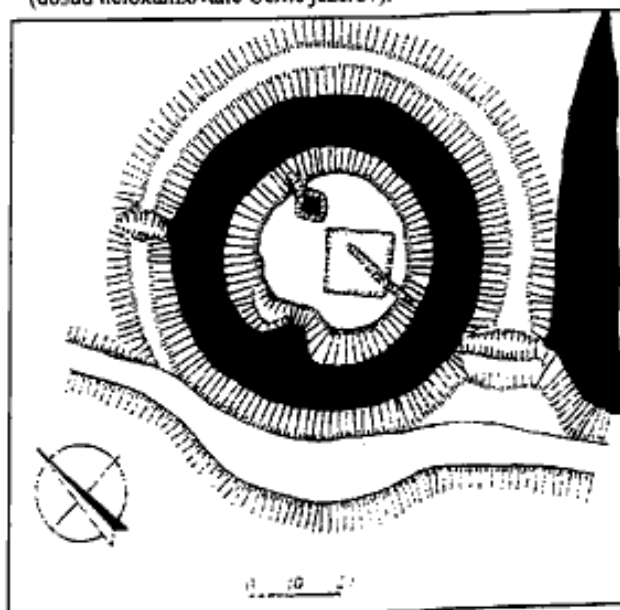
Wlaschim in Böhmen R 2586-97 v.f.), **Vraňovice** (o. Spolín, o. Děčín) - Karl Heinrich Beichling (R 170 940). **Vrchlabí** (též Hohenelbe, o. Trutnov) - C. W. Arldt (DR 5399), R. Bürger (DR 5464), Kil. Ponheimer (Bergstadt Hohenelbe im Reisingebirge von Westen R 68 589). **Zákupy** (též Reichstadt, o. Česká Lipa) - J. Rybička (Kapelle des K. K. schlosses Reichstadt R 10 324). **Zbraslav** (též Königsaal, Praha 5) - K. Postl (DR 337 v.f.; R 2630 v.f.). **Znojmo** (též Znaim, o. týž) - M. Merian (R 65 036), V. Berger (R 2643 v.f.), anonym německý 19. stol. (DR 5329; DR 5480), Emil Höfer (R 49 144), J. Farský (Kaple knížecího hradu znojemskeho R 45 924). **Žatec** (též Saaz, o. Louny) - E. Albrecht (R 35 021), J. Döbler (R 45 121; DR 5608), J. Rybička (R 75 990), Jos. Rybička (DR 5437; DR 5313), C. Pluth (R 73 040), anonym český 19. stol. (DR 5490), anonym německý 19. stol. (DR 5319; DR 213).

M. Dušil

Těšnov (o. Rychnov n. K.)

V sousedství hráze jednoho z trojice polovypuštěných rybníků uprostřed lesů 2 km východojihovýchodně od Čížové se v jižním cípu rychnovského okresu nalézá velmi dobře zachované tvrziště (ZM 14-13-24, 402mm Z s.č., 167 mm J s.č.), obklopené do dnes zčásti zavodněným příkopem a až 3 m vysokým valem. Kruhové tvrziště o průměru 48 m s mělkou lichoběžnou propadlinou (14 x 14 m) na akropoli je narušeno pouze několika odvodňovacími průkopy.

Všeobecně je známé pod názvem Těšnov, místní název U zpropadeného zámku je odrazem pověsti o zániku panského sídla (Zvěřina 1995, 98). Lesní trať se jmenuje Na Hrzánce a odráží tak situaci 2. poloviny 16. století, kdy zdejší lesy patřily za Hrzánů z Harasova k potštejnskému panství už celé století. Existenci tvrže písemně zprávy nezachycují. Keramika získaná povrchovými sběry na akropoli po odlesnění tvrziště a jeho okolí pochází z 15. století. Je zajímavé, že kromě kuchyňské a stolní keramiky nebyly nalezeny zlomky kachlů ani jiného nekeramického materiálu. V roce 1868 zde byly při úpravě lesní cesty vedoucí po již zmíněné hrázi rybníka nalezeny zlomky keramiky, železný nůž a zlatá spona s nápisem JGHZ (kolektiv 1989, 482). Tyto nálezy jsou dnes bohužel nezvěstné. Středověká keramika byla ojediněle nalezena i v širším okolí tvrziště a lze tak soudit na existenci zaniklé středověké osady (dosud nelokalizované Černé jezero?).

Tvrziště Těšnov, zaměření J. Slávik

Literatura: Kolektiv 1989: Hrad, zámek a tvrz v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. Praha: Sedláček. A. 1883: Hrad, zámek a tvrz království českého II. Hradecko. Praha: Zvěřina. V. 1995: Pověsti hradů, zámků a zemanských sídel východních Čech.

J. Slavík

Už jste četli...?

Z. Měchurová: Shrnutí výsledků výzkumů na hrádku Kepkově ve Žďánickém lese. Časopis Moravského muzea. Acta musei Moraviae 78/1993. s. 163 - 172. 5 obr. Vydalo Moravské zemské muzeum v Brně r. 1993. Výzkum dr. Šaurové na mohutně opevněném výšinném hrádku poblíž zaniklé středověké osady Konůvky. Archeologický výzkum odhalil mnoho nejasností, které by mohlo odstranit jen jeho pokračování.

R. Vrla: Poznámky ke stavebnímu vývoji hradu Nového Světlova. Slovácko XXXVII/1994. s. 137 - 160. 27 obr. Vydalo Slovácké muzeum v Uherském Hradišti r. 1995. Pokus o rekonstrukci stavebního vývoje jedné z nejmladších hradních staveb Moravy od 2. pol. 15. st. do romantické přestavby v 19. stol.

I. Štarha - R. Štěpán: Zámek Kunštát na Moravě. Publikace Moravského zemského archivu v Brně, Nová řada sv. 2. 2. doplněné vydání. Vydal Moravský zemský archiv v Brně r. 1995 pro Asociaci mladých ochránců historických památek v Boskovicích, 34 str. Útlá publikace je rozdělena na tři části: 1) Stavební a majetkoprávní vývoj do r. 1945, 2) Kunštátský zámek po r. 1945, 3) Moravský zemský archiv a jeho kunštátské pracoviště. Objev pozdně románského paláce posouvá dějiny hradu a pozdějšího zámku do poloviny 13. stol. Jeho nálezem se Kunštát zařadil mezi nejstarší šlechtické hrady na Moravě.

Zprávy památkové péče LV/1995. Časopis Státní památkové péče. Vydává Státní ústav památkové péče z pověření Ministerstva kultury ČR v nakladatelství JALNA. Praha 1995. Z obsahu (zkratkovitě): Noll - Varhanik: "Obnova" zámku v Moravském Krumlově. Kuča: Zámek ve Vršovcích u Loun. Mergl: Zámecká elektrárna na Konopišti. Kyncl: Výtah s vodním pohonem na zámku Konopiště. Kroupa: Obnovené a nově zpřístupněné prostory bývalé zámecké kuchyně na zámku Žleby. Gísa: Zpřístupnění sklepů horního hradu v areálu zámku v Českém Krumlově. Berger - Záhoř - J. Kyncl: Průzkum hradu Bečov. Gísa: Informace o obnově exteriéru Dolního hradu v Rožmberku. Kubíková: Zaniklý Pelikánový pokoj a císařské pokoje v českokrumlovském zámku. Gísa: Příprava záchranných prací a celkové konzervace torza jižního paláce hradu Lipnice. Noll: K obnově vstupního portálu zámku v Hranicích na Moravě. Jiroušková: Zahradní vodovod v areálu zámku Sychrov. Vrla - J. Kyncl - T. Kyncl: Pozdně renesanční trámové stropy na zámku Nový Světlov. Razím: Vizimburk dnes. Libal: Středoevropské hrady kastelového typu (recenze knihy T. Durdíka: Kastellburgen des 13. Jahrhunderts in Mitteleuropa, Praha 1994).

J. Hrnčíř

Z hradů, zámků a tvrzí

Zámek ve Veselí u Janovic nad Úhlavou (okr. Klatovy) s arkem o celkové rozloze 9697 čtverečních metrů je na prodej. Novogotický zámek z r. 1890 potřebuje celkovou rekonstrukci. Původní nabídková cena 5 milionů Kč poklesla na 3 miliony 130 tisíc Kč. Prodáván je též zámek (původně tvrz) ve Štáhlavech (okr. Plzeň-jih) z r. 1600 (přestavba r. 1850), který má v patře 22 a v přízemí 20 místností. Nabídková cena: 2 miliony 650 tisíc Kč. Obě nemovitosti jsou prodávány prostřednictvím Česko-americké realitní kanceláře (Americká třída, Plzeň).

P. Rožmberský

Na hradě Rábí (okr. Klatovy) byla na jaře r. 1995 po delší pauze dokončena rekonstrukce severního pásu hradeb. Byl zdokumentován západní úsek pozdně gotického opevnění. zpevněna koruna hradby, odstraněno lešení při vnější straně. Během letní sezony byla zabezpečována přístupová cesta k velké věži. Již r. 1994 byl opraven pilíř a schodiště na horním hradním nádvoří. r. 1995 se pokračovalo v části starého hradního paláce (velké věže) a jeho opevnění. Bylo vyspárováno zdívko torza pozdně gotického paláce při šesté bráně, zajištěny kameny na korunách zdíva, stěny citlivě vyspárovány. Obdobně byla zajištěna koruna obvodové hradby, lemující úzkou soutězkou, kudy vede jediný přístup k věži. Byla zabezpečena rovněž koruna velké věže, která je od 1. září 1995 zpřístupněna veřejnosti. Pro návštěvníky je tak opět po mnoha letech odměnou za namáhavý výstup jedinečná vyhlídka na údolí Otavy s pásem lesnatého předhůří Šumavy na obzoru. Ve starém paláce bude rovněž uplatněna oprava pouze citlivým spárováním a vyzdáním větších ploch vypadlého zdíva pouze na místě osazení trámů. Památkový ústav v Plzni, v jehož správě je NKP Rábí, nechal provést po sezoně fotogrammetrické zaměření vnitřních stěn věže jako nutnou dokumentaci stop stavebního vývoje paláce před stavebními úpravami. Zaměření provedli měřiči Archeologického ústavu Praha, postup byl konzultován s PhDr. T. Durdíkem.

Na Bečově (okr. Karlovy Vary) se r. 1995 práce soustředily do interiéru Dolního zámku, který se v současnosti po několikaleté rekonstrukci dokončuje. Současně byla upravena plocha dřívějšího příkopu před Dolním zámkem, kde byl v 18. století zřízen Quistenberky park. Celkovou rekonstrukcí prošel také most k Dolnímu zámku, otevřenou otázkou zůstává úprava stěn teras, které byly v minulosti injektovány betonem, negativní následky se stále projevují. Opraven byl i domek č. 12 za Dolním zámkem a kočárovny v předhradí. Veřejnosti by měl být zpřístupněn zámek v červenci 1996, expozice ožví relikvář sv. Maura, nalezený v kapli na Bečově roku 1985.

Hradby města Lokte (investor město Loket, jako městská pam. rezervace získává dotace od Ministerstva kultury jak na rekonstrukci hist. jádra, tak i na obnovu hradeb) jsou jednou velkou betonovou kulisou při jižním okraji MPR. Jsou názornou ukázkou toho, jak se k rekonstrukci hradeb nemá přistupovat a je nutno postup změnit. Podle projektu předloženého r. 1995 mají být zbytky hradby úplně odstraněny a betonový základ zahlouben minimálně 20 cm do podloží! Úplně má být odstraněn i parkán se zásepem a nově vybetonován s kanalizací, sítěmi, zpevněn železobetonovým věncem. Po těchto úpravách bude parkán vyzdoben nikami se sochami a pítky (ing. arch. M. Hlaváček, Praha) za konzultace s PhDr. Šefců ze SÚPP Praha.

Již po prvé etapě rekonstrukce západních hradeb města Tachova nad zámkem bylo v odborných publikacích konstatováno, že projekt nevyhází ze zjištěných skutečností a že ochoty, navržené mezi věžemi v tomto úseku hradeb prokazatelně nikdy neexistovaly (Razím 1987, s. 456 - 458). Tyto poznatky nebyly respektovány, stejně tak jako výsledky archeologického výzkumu ve vých. úseku hradeb Panenská ul. Tyto poznatky je třeba při dalším stavebním postupu brát v úvahu a řídit se při rekonstrukci zjištěnými skutečnostmi.

E. Kamenická

Ve správě Památkového ústavu v Českých Budějovicích i po restitucích zůstalo dosti hodnotných objektů zasluhujících naši pozornost. V loňském roce bylo tímto ústavem investováno do stavební údržby, restaurování nemovitých památek, maleb, soch a údržby parků a zahrad 49 milionů Kč. Těmito objekty projde každý rok cca 700 tisíc návštěvníků a jinak tomu nebylo ani loňský rok.

Na SZ Hluboká nad Vlt. došlo k dokončení opravy Oranžerie, opravám balkonů, střech, dveří a oken, k likvidaci pře-

vomorky, stavebním úpravám Prachámy, regeneraci parku a vybudování slavnostního osvětlení.

Na **SHZ Český Krumlov** se přistoupilo k opravě střešních nejen tzv. Hrádku, ale i k opravám fasád, oken, opěrných zdí, teras, mašinerie barokního divadla, Renesančního domu, sklepní a interiérů. Proběhl i archeologický průzkum II. nádvoří a restaurování některých soch, kašny a nástěnných maleb.

Na **SH Rožmberk nad Vlt.** byla věnována pozornost dalším opravám fasád (odkrytí původního renesančního sgrafita a jeho restaurování), střešních a interiérů. Restaurována byla kašna.

Na **SZ Červená Lhota** došlo k celkové výměně střešní krytiny a opravě fasád. Dnes už platí i název zámku, protože jeho růžová barva je již minulostí. Dále došlo k restaurování klasicistních nástěnných maleb pokoje v SZ nároží zámku.

Na **SZ Dačice** proběhla oprava arkád a byly dokončeny stavební práce na záp. křídle zámku. Zde jsou připravovány prostory pro dačické muzeum, které přišlo o své prostory v restituci. Restaurována byla dekorativní klasicistní výmalba schodiště v jižním křídle.

Na **SH Landštejn**, jako každý rok, pokračoval archeologický výzkum vedený PhDr. Břicháčkem (ze Západočeského muzea v Plzni, dříve z muzea jihočeského). Ze stavebních úprav zde došlo k opravě západní části hradeb.

Hrobka Domanín - tento nestardantní památkový objekt stále láká návštěvníky. Letos byla dokončena oprava vstupního schodiště a pokračuje se na opravách střešních a krypty.

Na **SZ Třeboň** jsme se dočkali rozšíření prohlídkové trasy a opravy fasád nádvoří. Dále byl proveden restaurátorský průzkum starého archivu.

Na **SH Zvíkov** proběhlo restaurování nástěnných maleb arkád a drobné opravy interiérů.

Na **SZ Kratochvíle** byly opraveny ohradní zdi areálu, proběhla oprava příkopu a kaple s kaplankou. V kapli byly zrestaurovány nástěnné malby.

O. Vacek

Medvědi Hubert a Daxi, kteří žijí v zámeckém příkopu v **Českém Krumlově** oslavili 6. ledna 1996 své druhé narozeniny.

Řadě nejvýznamnějších památkových objektů v západních Čechách dal šanci přežít "Program záchrany architektonického kulturního dědictví", založený v roce 1994 českým ministerstvem kultury. Pro památky západních Čech bylo vyčleněno 15 milionů korun. Peníze z tohoto fondu zachránily zámek **Valeč**, který před 11 lety vyhořel a konečně dostal novou střechu. Značnou částkou byla podpořena rekonstrukce zámku **Bečov**, který byl koncem roku 1995 zpřístupněn. Návštěvníci mohli poprvé shlédnout relikvii sv. Maura, pokládaný za druhý největší český poklad po korunovačních klenotech. Za dva milióny korun byla dokončena rekonstrukce Bílé bašty na hradě **Švihov**. V roce 1995 byl taktéž restaurován i renesanční strop ve velkém sále. Před zřícením byla zachráněna i stěna Rajskeho domu na známém hradě **Velharticích**.

Zástupci bavorského hraničního města Furth im Wald věnovali koncem roku 1995 Domažlicím zhruba 230 tisíc korun na zmírnění následků ničivého požáru **Chodského hradu**. Tento historický objekt vyhořel v dubnu 1995.

Před rokem převzala obec Kašperské Hory do své správy známý hrad **Kašperk**. V r. 1995 navštívilo tento historický objekt více než 28 tisíc návštěvníků z domova i ciziny. Obec na vstupném a na pronájmu hradu německé společnosti Univorm Deutschland, která zde po dva týdny předváděla divadelní rekonstrukci obléhání hradu, vydělala asi 700 000 korun, které budou použity na údržbu hradu, dostavbu paláce, opravu příjezdové cesty a zřízení nového parkoviště poblíž hradu.

Zbytky vodních mlýnů a manufaktur poháněných vodou objevili archeologové při průzkumu gotického hradu **Gutštejn**

na (okr. Tachov). Průzkum, jenž začal na podzim r. 1995, potrvá ještě pět let. Na základě jeho výsledků pak odborníci rozhodnou o tom, jakým způsobem bude hrad opravován. Během průzkumu nebude zřícenina přístupná veřejnosti. Původní majitelé, páni z Gutštejna, již dávno vymřeli a gotický hrad nyní patří státu. Zřícenina má zachovalou věž, z ostatních částí zbyly většinou jen zdi. Hrad nyní obklopuje dřevěná hradba, jež by měla alespoň částečně odradit nečekané návštěvníky, kteří v minulosti šplhali po stěnách a ničili poslední zbytky hradu.

z tisku Z. Blaheta

Když před 50. lety osvobodili sovětsí vojáci středověký hrad **Sovinec** (okr. Bruntál), našli v jeho sklepeních velké zásoby francouzského kořalku a vína, ukryté německou posádkou. Po bujaré oslavě vítězství hrad vyhořel a sklepy byly zavaleny troskami. Pro další generace tak zůstalo mnoha legendami opředené podzemí hradu zahaleno rouškou tajemství. Až teprve nedávno narazili dělníci, kteří v purkrabství Sovince prováděli rekonstrukci podlah, na klenby podzemních místností, které nebyly dosud nikde zaznamenány. Podle sovineckého kastelána P. Schäffera není vyloučeno, že jsou součástí dosud neprozkoumaného podzemního labyrintu. Z důmyslného podzemního systému je známa pouze dvousetmetrová chodba, která ústí v hradním příkopu. Archeologický průzkum pomocí speciálního georadaru bude zahájen pravděpodobně na jaře r. 1996.

8. 11. 1995 odtloukly hodiny na hodinové věži **pardubického zámku** opět poledne. Po 125. letech od požáru, po němž byla zakryta nevýraznou stanovou střechou, se bývalá městská dominanta znovu zaskvěla ve své barokní kráse s pozlaceným českým lvem na hrotnici, který tam byl již v 16. stol. Věžní hodiny jsou vybaveny moderním strojem, je však zachována jejich vnější část. Původní stroj byl rekonstruován a stane se součástí budoucích muzejních expozic v zámku.

Památkovému ústavu středních Čech byl v únoru 1995 světen do péče zámek v **Dobříši** (okr. Příbram). Již v tomto roce se podařilo pro veřejnost zpřístupnit zdejší francouzskou zahradu. Dále bude však nutné provést řadu rozsáhlých rekonstrukcí včetně velké fontány. Po stavebních úpravách by měly být otevřeny v červenci 1996 zámecké reprezentační prostory v I. patře.

ZA symbolických 10 korun získalo 6. 11. 1995 město **Pacov** (okr. Pelhřimov) půlroční pronájem zdejšího zámku. Pacovští očekávají, že v této době dojde k bezúplatnému převodu objektu z majetku státu na město. Zámek zatím spadá pod vojenskou správu, když posádka se odtud již před 3 roky odstěhovala. Přitom město chce zabránit dalšímu chátrání této hist. památky v centru města. Zámek není v dobrém stavu a bude třeba v první řadě opravit střechu a podle finančních možností postupně další prostory.

z tisku J. Hrnčíř

Zprávy z klubu

Rada

Pietní akt u hrobu Augusta Sedláčka při příležitosti 70. výročí jeho úmrtí zajistila v lednu Rada KASu za účasti členů plzeňské pobočky dosti důstojně. Hovoří o tom regionální tisk: "...se uskutečnil vzpomínkový akt k sedmdesátému výročí Augusta Sedláčka. Památce jedné z nejvýznamnějších osobností českého dějepiscetví se přijela poklonit rovněž delegace členů Klubu Augusta Sedláčka z Plzně, která přivezla pamětní desku. Jejím autorem je Milan Novobilský. Ten také desku instaloval v restauraci U Reinerů, kde se Sedláček často oddával společenským rozmlouvám...". Pod fotografií účastníků u Sedláčkova hrobu: "...Spolu s městským úřadem a Prácheňským muzeem inicioval akci Klub Augusta Sedláčka v Plzni.

Ze západočeské metropole přijela do Písku také početná delegace, kterou vedl Jiří Světlík. Ten mimo jiné řekl, že před sedmdesáti lety želez úmrtí Augusta Sedláčka celý kulturní svět. Tento historik a badatel totiž po sobě zanechal dílo takového rozsahu, že z jeho práce čerpají historikové poznatky i v dnešní době. Starosta Zajížek pak připoměl význam historika Sedláčka pro město Písek...". V dalším článku: "...Věnce zde položili a krátké projevy pronesli starosta města Písku Tom Zajížek a zástupce Klubu Augusta Sedláčka z Plzně. Při této příležitosti přijelo do Písku na dvacet jeho členů. Ti se pak odebrali do restaurace U Reinerů, kde umístili diplom, věnovaný klubem a připomínající, že tato místa August Sedláček denně navštěvoval. Za pozornost stojí ještě ta skutečnost, že na hrob byly položeny věnce a květiny pouze z umělých květin. Je tím respektováno přání Augusta Sedláčka, který čerstvé, fezané květiny neměl rád. Říkal, že se nemůže dívat na to, jak květiny trpí a umírají". Pod fotografií věšení diplomu: "Delegace členů Klubu Augusta Sedláčka, která do Písku zavítala u příležitosti pietního aktu k 70. výročí úmrtí tohoto světoznámého historika, přivezla také pamětní desku. Jejím autorem je Milan Novobilský, který také svoje dílo sám instaloval v restauraci U Reinerů, kde byl PhDr. Sedláček v době svého života častým hostem" (Listy Písecka 16. a 19. 1. 1996, Písecké postřehy z 18. 1. 1996 - za zaslání výstřižků děkujeme J. Fröhlichovi).

Redakce Hlásky žádá neznámou osobu, která zaslala do Hlásky k otištění článků z pozůstatosti dr. Hejny (zpáteční adresa: Archeologický ústav Praha), aby zaslala chybějící obrázky č. 1 a č. 6.

Redakce Hlásky podá na jednání Rady návrh, aby autoři příspěvků do tohoto ročníku měli příští ročník Hlásky zdarma (máme na mysli všechny příspěvky mimo zpráv o činnosti Rady a poboček, které jsou povinností příslušných funkcionářů). Kdo tedy přispěje do Hlásky, měl by mít další ročník zdarma, aby jeho snaha byla nějakým způsobem zvýhodněna oproti těm, kteří informace pouze přijímají, ale nedávají. Doufáme, že toto opatření přinese větší množství příspěvků než dosud. Uzávěrky: 15. června, 15. září, 15. prosince, 15. března. Hláska vychází v prvních dekádách července, října, ledna a dubna. Korespondenční adresa Rady KASu a redakce Hlásky: KAS, Františská 13, 301 12 Plzeň. (též pobočky Plzeň).

Nadace České hrady vydala v edici Zapomenuté hrady, tvrže a místa další publikace: č. 5 - Panská sídla v Mirošově a č. 6 - Hrad Buben u Plesnic. Možno objednat na adrese: Nadace ČH, Doudlevecká 22, 301 36 Plzeň. Cena jedné brožury je 20 Kč + balné a poštovné.

Zpráva o činnosti v r. 1995: Zasedání Rady se vyjimečně konalo 12. září v Praze za účasti zástupců plzeňské, pražské a humpolecké pobočky. Na zasedání byly formulovány podmínky, za nichž bude KAS nadále spoluvydavatelem sborníku CB. Hlavní vydavatel, Archeologický ústav v Praze, podmínky KASu neakceptoval a KAS tedy nadále nebude na sborník finančně přispívat. Členové klubu si pochopitelně budou moci CB 5 objednat přímo u Archeologického ústavu AV ČR, Letenská 4, 118 01 Praha 1. Vydání CB 5 bude oznámeno Hláskou. Úmysl Rady obnovit Ročenku KASu či vydávat sborník České hrady se neseťkal s odezvou autorů - do plánovaného sborníku zatím nedošel ani jediný příspěvek. Rada dále odhlasovala zvýšení ceny Hlásky a nahrazení Příloh Hlásky, které dostávali členové klubu zdarma, výše zmíněným sborníkem. Zdá se, že při dalším jednání bude Rada nucena svá rozhodnutí znovu zvážit. Kritika informační a finanční nekázně některých poboček měla jen malý ohlas. Finanční prostředky, které měly pobočky zaslát do konce roku, přicházely až v roce následujícím, tak jako pásky na Hlásku. Proto část poboček nedostala první Hlásku 1996 a dostává ji až nyní.

V roce 1995 obdržela Rada od Magistrátu města Plzně dotaci na vydávání Hlásky ve výši 15 tisíc korun. Prostory pro

činnost jí zpočátku poskytovalo Západočeské muzeum, ovšem po přestěhování jeho středověkého oddělení na periferii města způsobilo, že funkcionáři začali pracovat doma (i nadále zdarma). Korespondenční adresa byla směřována na ředitelství Západočeského muzea do Kopeckého sadů, po jeho přestěhování do prostorů dřívě středověkého oddělení opět do Františské ulice, kde si dopisy funkcionáři vyzvedávají. Snad se spolupráce s muzeem více rozvine po dokončení generální opravy muzejního paláce.

Sekretariát vyřídil r. 1995 jen 35 došlých dopisů, zato však množství vzkazů prostřednictvím Hlásky, která vyšla čtyřikrát ročně se dvěma Přílohami, celkem 80 tiskových stran. Rozesílání tisku zkomplikovalo zdražení poštovného, které pobočkám v druhé polovině roku kompenzovala Rada; od r. 1996 hradí poštovné za pobočky Rada a v závěru roku jim bude vyúčtováno. Koncem roku 1996 Rada potvrdila vznik nové, již šesté pobočky KASu ve Zlíně.

Rada založila nadaci České hrady, z jejíž výroční zprávy za rok 1995 vyjímáme: A) Podpora akcí vedoucích k záchraně, opravám, konzervaci a zpřístupnění hradů, tvrží a jejich zřícenin: Prvním konkrétním a dlouhodobým projektem nadace je obnova gotického portálu hradu Lopaty. Náklady na toto akci byly vykalkulovány ve výši čtvrt milionu korun. Jsou postupně získávány prostředky od sponzorů a z pořádání kulturně zábavných akcí, rysuje se věcná výpomoc, která by mohla napomoci k realizaci projektu v dohledné době. Na podzim bylo započato s přípravnými pracemi (částečné odstranění křovin a náletového porostu) a byla rekonstruována přístupová lávka se schodištěm nákladem nadace a Obecního úřadu v Mílnově. Dále bylo zahájeno jednání s Obvodním úřadem Plzeň - Litice o úpravě litického hradu a diskutovány možná opatření k záchraně národní kulturní památky, hradu Přimdy. B) Popularizace českých hradů a podpora vydavatelské činnosti: Významným počinem nadace byla realizace archeologické naučné stezky F. X. France ve finanční spolupráci s Okresním úřadem Plzeň-jih. Pod hradem Lopatou bylo zorganizováno středověké klání, kde ve spolupráci se Západočeským muzeem v Plzni proběhlo kromě zábavného programu několik odborných pořadů zaměřených na středověké období a přírodní expozice náleží z hradu Lopaty. Nadace začala vydávat edici Zapomenuté hrady, tvrže a místa. V r. 1995 bylo vydáno šest čísel, která byla širokou veřejností kladně přijata, žádána a vyhledávána. Nová edice tak úspěšně zaplňuje mezeru v české knižní produkci.

Knihovna KASu. Knihovna KASu, umístěná dosud na ředitelství Západočeského muzea, je v současnosti stěhována k pokladníkovi ing. P. Mikotovi (U Bachmače 10, 301 56 Plzeň), kde bude snáze přístupná členům. Funkci knihovníka přebírá ing. Mikota.

P. Rožmberský

Zpráva o hospodaření za rok 1995

Zůstatek: 8347,19 Kč

Příjmy: příspěvky poboček - 2337, předplatné a prodej tiskovin - 14377,50 dotace města Plzně - 15 000.

úroky 2 104,08, dary 170

Celkem: 34 988,58 Kč

Výdaje: Hláska 14 170,50, dar nadaci ČH - 6916.

kancel. potřeby a poštovné - 1312,50 rozšíření počítače 1275,20, vedení účtu 324

Celkem: 23 998,20 Kč Zůstatek: 19 337,57

za revizní komisi F. Zahradník pokladník P. Mikota

Pobočka Plzeň

S lítostí oznamujeme, že z našich řad v závěru roku 1995 navždy odešli PhDr. Antonín Macák, archivář v.v. z Plzně (narozen r. 1925, členem KASu od r. 1989) a Milan Dräger, velký milovník historie hradů a zámků z Liberce (narozen r. 1922, členem KASu od r. 1990). Patří jim naše vzpomínka.

V sobotu 13. ledna v 11.30 hod. byly slavnostně za zvuků fanfár položeny věnce se stuhami a nápisy na hrob Augusta Sedláčka obložený chvojím na hřbitově u sv. Trojice v Písku. Z plzeňské pobočky se pietního aktu účastnilo 19 osob, za KAS promluvil nad hrobem pan Jiří Světlík z Plzně (jemuž náleží dík za zorganizování akce, tak jako panu Jiřimu Fröhlichovi z Písku). Přítomni byli dále zástupci Prácheňského muzea v Písku a zástupci písecké radnice. Za město Písek promluvil a při 70. výročí úmrtí velkého badatele vzpoměl jeho zásluh o město písecký starosta Tom Zajíček. Přítomní se pak přesunuli do restaurace u Reinerů, kde na stěnu umístili desku se Sedláčkovým portrétem a textem: "V tomto hostinci se oddával společenským rozmlouvám největší historik českých hradů, od roku 1899 Písečan, dr. August Sedláček * 1843 Mladá Vožice - + 1926 Písek. U příležitosti vzpomínky 70. výročí úmrtí tohoto nezapomenutelného badatele věnují Klub Augusta Sedláčka a Nadace České hrady". Vše se odehrávalo za přítomnosti regionálního tisku a rozhlasu. Po obědě si část účastníků prohlédla sbírky Prácheňského muzea (jinak nepřístupné, pracovníkům muzea tímto děkujeme) a část si prohlédla náhrobní kameny a kryptu v klášterním kostele Povýšení sv. Kříže na píseckém náměstí. Pak se účastníci zájezdu zase vlakem vrátili do Plzně.

Členská schůze se koná ve středu 17. dubna v 16.30 hod. v přednáškovém sále Národopisného muzea ZČM na nám. Republiky. Po oficiálním přijetí nových členů a vyloučení neplatících příspěvků bude následovat diskuse o aktivitách pobočky v následujícím období, plánovaná přednáška dr. Úlovce se pro zaneprázdnění neuskuteční a bude nahrazena jiným programem.

Jarní vycházka se koná v sobotu 20. dubna. Účastníci odjedou z Plzně - Hlavního nádraží v 8.10 rychlíkem (bez příplatku) směř Č. Budějovice, jízdenku si zakoupí do zastávky Horažďovice město (ve stanici Horažďovice předměstí se přestupuje na lokálku). Na zastávce nás bude očekávat člen klubu pan Smitka, který nás provede po místních pamětihodnostech. V zámeckém sále nás chce přivítat starosta města pan Trčka. Budeme mít možnost "prolézt" původně hrad či tvrz, pak zdejší zámek (zdívá je odkryté pro fasádní práce, nebezpečí úspínění), účastníci by měli dostat kopie půdorysů podlaží. Potom si prohlédneme slovanské hradiště a hrad na Práchni, kam bude možná zajištěna doprava.

Pokladník pobočky se omlouvá těm členům, kteří až do konce roku 1995 zaplatili předplatné na Hlásku a členské příspěvky, přesto dostali v prvním letošním čísle Hlásky upomínku. Omylem nebyla vytištěna počítačem jedna stránka seznamu přátel.

Zpráva o činnosti v r. 1995: Schůzky spojené s jednáním výboru pobočky se konaly vždy první středu v měsíci zpočátku v Doudlevecké ul. č. 22 v sále, potom v hostinci Slavoj, pak na plzeňské radnici, nyní v Americké ul. č. 20, 2. patro, v kanceláři ing. Fritze. Pobočka citelně postrádala vhodné prostory pro schůzky členstva. Jarní a podzimní členské schůze se konaly v přednáškovém sále Národopisného muzea ZČM na nám. Republiky v pěkném prostředí (muzeu tímto děkujeme). Na jarní členské schůzi byl zvolen nový výbor pobočky a odhlasováno zvýšení příspěvků z dvaceti na třicet korun ročně. Na závěr schůzi byly promítány videonámky ze středověkých her pod Lopatou a další záznamy se středověkou tematikou. Jarní vycházka vedla na hrad Buben a do jeho okolí, podzimní na Hrádek Lacembok a tvrz Hlohovou. O obou vycházkách bylo dostatečně referováno na stránkách Hlásky.

P. Rožmberský

Zpráva o hospodaření za r. 1995

Zůstatek: 2597,80 Kč

Příjmy: 2390,00 Kč (z čl. příspěvků)

Výdaje: 2063,00 Kč (poštovné 300, literatura 1763)

Zůstatek: 2924,80 Kč

za revizní komisi F. Zahradník pokladník P. Mikota

Pokladník pobočky se omlouvá všem členům, kterým byla zaslána omylem upomínka na zaplacení příspěvků.

Pobočka Zlín

Příchod Nového roku přivítalo 10 členů pobočky na hradě Lukově. 6. 1. proběhla první letošní oficiální akce spojená s výstupem na hrad Helštýn. Zúčastnilo se 15 členů a příznivců klubu. Odměnou za mrazivé počasí byla jasná obloha nad hradem s možností perfektního fotografování. 20. 1. si někteří členové dali za cíl navštívit hluckou tvrz. Návštěvu spojili s poznáním Uherského a Veselí n. Moravou. 27. 1. návštěva hradu Cimburka spojená s turistickým přechodem Chřibů, na hradě jsme se dozvěděli o snahách organizace "Polypeje" o záchranu hradu. 3.2. podniklo 5 členů pobočky automobilový výlet po památkách jihovýchodní Moravy a Dražanské vrchoviny. Navštívili lokality Rymice, Tovačov, Doloplazy, Dobromilice, Otaslavice, Brodek u Prostějova, Plumlov, Ježův hrad, Čertův hrad. Ptení. 17. 2. opět automobilový výjezd, tentokrát na severní Moravu: Unčovice, Vranova Lhota, Zábřeh, Brničko, Úsov, Sovinec.

Na jaře 1996 pobočka chystá: 23. 3. jednodenní výlet po hradech Vizovických vrchů (Rýsov, St. Světlov, Engelsberg), vede dr. Kohoutek. 30. 3. se zlínská pobočka aktivně zúčastní při otevření výstavy Hradů jihovýchodní Moravy na malenovickém hradě, součástí bude vernisáž rytin a perokreseb hradů, zámků a tvrzí člena pobočky M. Zikmunda. Výstava bude rovněž k prohlídce hradu Malenovice. Součástí otevření hradu bude rovněž vystoupení skupiny historického šermu "Lukovští", jejíž členové jsou zároveň členy naší pobočky KASu. Na 13. 4. je plánován jednodenní autobusový zájezd do Rakouska (Hainburg an der Donau, Marchegg, uctění památky Přemysla Otakara II. na Moravském poli), v měsíci květnu víkendový výšlap po hradech Chřibů (Buchlov, Sv. Barbora, Střílčický hrad, Cimburk). Někteří členové se budou, jako každoročně, zúčastňovat zachraňovacích prací na hradě Lukově.

Zpráva o činnosti v roce 1995: První akci, kterou uspořádala nově vzniklá pobočka 25. 11. 1995, byla návštěva hradu Malenovice, kde jsme si pod vedením PhDr. J. Kohoutka CSc. prohlédli hrad a výstavu na téma Hradů jihovýchodní Moravy a poté jsme zhlédli předsunutou obléhací baštu. Nakonec jsme se přemístili do 3 km vzdálené obce Tečovice, kde jsme navštívili jeden z nejvýznamnějších kostelů na území jihovýchodní Moravy.

Vzhledem ke vzniku pobočky v závěru minulého roku není podávána zpráva o hospodaření pobočky za r. 1995. Ke 23. 2. 1996 pokladník Z. Sadílek obhospodařoval 714,70 Kč.

Pobočka Humpolec

Dne 6. 1. 1996 proběhla členská schůze pobočky. Tato byla zaměřena na projednání návrhu smlouvy o užívání hradu Orlíka nad Humpolcem a byl stanoven plán činnosti na rok 1996. Schůzky se účastnilo sedm členů. Dále byl za nového člena klubu přijat Mgr. Petr Filip, bytem Lužická 1332, Humpolec.

Dne 6. 4. 1996 pořádá pobočka spolu s Klubem českých turistů Humpolec třetí ročník pochodu - otvírání hradů. Sraz účastníků je v 9.00 hod. u pošty v Humpolci. Trasa je dlouhá 26 km a vede přes hrad Orlík, vrch Orlík. Nové Dvory na hrad Lipnici. Odtud se účastníci odeberou přes Biatovy, Čejov zpět do Humpolce. V rámci pochodu si prohlédneme hrady Orlík a Lipnici, dále bude možnost shlédnout výpal středověkých komorových kachlů v replice hmeříské pece z 15. století, zbudované na hradě Orlíku nad Humpolcem. Všechny srdečně zveme.

Zpráva o činnosti v roce 1995: Pobočka Humpolec se sešla na výroční členské schůzi 28. 1. 1995, kde byla přednesena zpráva o činnosti za rok 1994, zpráva o stavu financí, stav majetku pobočky a nastíněna možnost další činnosti v roce 1995. Schůze se účastnilo 8 členů. V roce 1995 měla pobočka 13 členů, v závěru roku odešla z řad členů slečna Tarasová. Na prvního dubna byl spolu s vedením KČT Humpolec zorganizován pochod Otvírání hradů. Pochodu se zúčastnilo, přes nepříznivé počasí, takřka 150 lidí, někteří nás v průběhu cesty opouštěli. Účastníci pochodu byli seznámeni s historií obou objektů (Orlíku a Lipnice), na Orlíku je čekalo malé pohostění. Někteří naši členové se účastnili oprav hradu Orlíka nad Humpolcem jako zaměstnanci firmy provádějící práce, nebo konzultační a kontrolní činnosti nad prováděnými stavebními pracemi. Dále byli nápomocni při záchranném archeologickém výzkumu. Podalo se též, za pomoci příznivců klubu z řad veřejnosti, zbudování repliky hrčičské pece z 15. stol. (viz nálezková situace Kapucínské náměstí Brno). Tímto zároveň všem, kteří se na této akci podíleli, děkujeme. Pec byla slavnostně zprovozněna ze 7. na 8. října 1995. Dne 16. 12. 1995 byla uspořádána členská schůze pobočky na hradě Orlíku. Byla přednesena zpráva o činnosti, zpráva o hospodaření a zúčastnění byli přítomni výpaly ČVS kopií středověkých kachlí. Do knihovny pobočky přibily v roce 1995: *Archaeologica historica* č. 19 a 20, T. Durdík: *Encyklopedie českých hradů*. Od závěru roku probíhají jednání mezi KASem - pobočkou Humpolec a Okresním úřadem v Pelhřimově o bezúplatném užívání opravených částí hradu Orlíka nad Humpolcem.

Finanční zpráva za r. 1995

Zůstatek z r. 1994: 3443,30 Kč. Příjmy: 926,60 Kč (členské příspěvky, vybrané předplatné na Hlásku, úroky). Výdaje: 901,80 Kč (příspěvek Radě, předplatné Hlásky, poplatky za vedení účtu). Zůstatek: 3468,10 Kč.

O. Vacek

Pobočka Brno

V roce 1996 bude pobočka spolupracovat s dalšími institucemi při přípravě a realizaci vycházek a exkurzí. Pravděpodobně v květnu bude ve spolupráci s dalšími institucemi uspořádán seminář a výstava "Kresebná a modelová rekonstrukce středověkých hradů a tvrzí". Plánovány jsou vycházky do Deblína, Mostiště, Velkého Mezifíčí, Tasova. Dále bude vyvoláno jednání ohledně nevhodných úprav na Novém Hradě u Adamova.

Zpráva o činnosti v r. 1995: Brněnská pobočka měla 16 členů. V listopadu 1995 byla založena pobočka ve Zlíně, do níž přešli tři členové pobočky. Uspořádána byla jen jedna výroční členská schůze na níž vyřizeny organizační záležitosti, zhodnocena činnost v roce 1995 a zpracován výhled akcí v roce 1996. Na schůzi byli potvrzeni dosavadní členové výboru (dr. J. Unger - předseda, dr. J. Merta - jednatel, dr. J. Doležel - pokladník). Revizorem účtů se vedle M. Pešky stal místo dr. J. Kohoutka J. Sadílek. V roce 1995 ve spolupráci s Muzejní a vlastivědnou společností bylo uspořádáno několik zájezdů a vycházek na hradě a hradní zříceniny. Bylo jednáno s Obecním úřadem v Ketkovcích ohledně ochrany a prezentace zříceniny hradu Levnova s neurčitým výsledkem. Pobočka se podílela na semináři, který byl dne 16. června 1995 uspořádán v Mikulově při příležitosti otevření výstavy "Koválov -

šlechtické sídlo ze 13. století na jižní Moravě". Semináře s názvem "Sídla šlechty ve 13. století na jižní Moravě a v Dolním Rakousku" se zúčastnili archeologové i zájemci z České republiky i Rakouska.

Zpráva o hospodaření za r. 1995

Zůstatek: 1242,- Kč. Příjmy: 1075,- Kč (členské příspěvky, předplatné Hlásky, doplatky za CB 4, vyrovnání přeplatků). Celkem 2317,- Kč. Výdaje: 1925,- Kč (poplatky Radě, předplatné Hlásky, doplatky za CB 4, vyrovnání přeplatků - 820 Kč, poštovné - 105 Kč, spolupráce při organizaci semináře Sídla šlechty ve 13. stol., Mikulov 16. 6. 1995 - 1000 Kč). Zůstatek: 392,- Kč.

pokladník PhDr. J. Doležel

Pobočka Hradec Králové

Schůzky se budou konat v prostorách archeologického oddělení muzea v Hradci Králové vždy ve **čtvrtek (změna!)** od 17.00. Termíny schůzek: 23.5., 12.9. a 12.12. Na sobotu 8.6. je plánována vycházka na jižní Jičínsko. Sraz ve vlaku 5816 (odjezd z Jičína v 8.10). Vystoupíme v Bartoušově a podle okolností navštívíme Drahoraz, Údrnice, Staré Hradě a Sřevač (maximální program). Termíny a směry podzimních vycházek budou upřesněny na schůzce 23.5. Na vycházkách budou vítáni i členové jiných poboček, rodinní příslušníci a další přátelé historie.

Kontaktní adresa: Jiří Slavík, Opatrného 845, 517 21 Týniště n.Orlicí.

Zpráva o činnosti v r. 1995: Pobočka v Hradci Králové měla v roce 1995 20 členů, z toho 2 kolektivní. Členové se sešli na 3 schůzkách (17.5., 13.9. a 6.12.), výroční schůze se odbyla 15.2.1996 a byly na ní předneseny zpráva o činnosti a zpráva pokladní a byl projednán návrh činnosti na rok 1996. Poslední 2 schůze se již konaly v nových prostorách archeologického oddělení královéhradeckého muzea v Gayerových kasárnách. Součástí schůzek byly přednášky členů (České hradní kuchyně, Fortifikace v Čechách a na Moravě v 16.-19.století). Tradiční činnosti byly i 3 vycházky, nízký počet účastníků (pouze 3 na každé vycházce!) však nutí k zamyšlení o účelnosti vycházek. Na podzimní vycházku bohužel nedorazili členové pražské pobočky, ačkoliv na ni byli pozváni v průběhu jedné z jejich schůzek. V jarním období bylo pokračováno v dokumentaci tvrzíšť na Hradecku.

Zpráva o hospodaření v roce 1995

Zůstatek: 2393,50 Kč

Příjmy: 2190,00 Kč (čl.příspěvky, předplatné Hlásky, doplatky CB 4)

Celkem: 4583,50 Kč

Výdaje: 1972,00 Kč (poplatky Radě, předplatné Hlásky, doplatky CB 4 1770 Kč, poštovné 202,-)

Zůstatek: 2611,50 Kč

J. Slavík

Pobočka Praha

Do uzávěrky tohoto čísla neobdržela redakce od pražské pobočky žádné informace.

Podávání novinových zásilek povoleno Oblastní správou pošt v Plzni, č.j. P/7 - 1142: 17 - 158/92 ze dne 26. 10. 1992.

HLÁSKA, Zpravodaj Klubu Augusta Sedláčka. Cena 10 Kč.

Vychází čtvrtletně. Toto číslo vyšlo v 1. dubnové dekádě 1996.

Šéfredaktor Petr Rožmberský (zást. RNDr. J. Miler, ing. P. Mikota).

Adresa redakce: Klub Augusta Sedláčka, Františkánská 13, 301 35 Plzeň.

Vydává Klub Augusta Sedláčka za přispění Magistrátu města Plzně.

Registrováno pod značkou OK ÚMP 23/1991. 300 výtisků.